

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Digitale minuut

Onderwerp

BNC fiche EU Media Freedom Act

Datum minuut 18-10-2022

Zaaknummer 1299781

Zaakhouder 5.1.2.e

Directie M&C

Paraferen 5.1.2.e	Akkoord 12-10-2022 10:47:16	34250690-v1,34249672-v4
Paraferen 5.1.2.e	Akkoord 12-10-2022 16:39:48	34250690-v1,34249672-v5
Paraferen 5.1.2.e	Akkoord 13-10-2022 12:41:36	34250690-v2,34249672-v6
Adviseren 5.1.2.e	Akkoord 14-10-2022 11:52:53	34250690-v2,34249672-v7
Adviseren 5.1.2.e	Akkoord 14-10-2022 13:02:18	34250690-v2,34249672-v8
Paraferen	Akkoord 14-10-2022 13:33:50	34250690-v2,34249672-v8
Adviseren	Akkoord 14-10-2022 15:19:29	IN 34250690-v2,34249672-v8
Adviseren	Akkoord 17-10-2022 07:48:09	34250690-v2,34249672-v8
Accorderen	Akkoord 17-10-2022 16:42:55	34250690-v2,34249672-v8
Adviseren 5.1.2.e	Akkoord 17-10-2022 16:45:26	34250690-v2,34249672-v8

Toelichting

Graag uiterlijk akkoord van 5.1.2.e op dit BNC-fiche op 17 oktober i.v.m. behandeling in CoCo-overleg op 18 oktober.

13/10 PvK - versiebeheer

- Takenlijn gestart op 11-10.
- bijgevoegde versie BNC fiche vervangen door versie na bespreking in BNC werkgroep.
- Bespreking in BNC heeft primair geleid tot

Documenten		
Referentie	Titel	Opsteller
34250690	Concept-BNC-fiche voorstel EMFA en aanbeveling versie voor akkoord S.doc	5.1.2.e
34249672	nota SCM bij BNC fiche EU Media Freedom Act.docx	5.1.2.e

TER BESLUITVORMING

Aan: SCM

Media en Creatieve Industrie

Van
5.1.2.e

Datum
11 oktober 2022

Referentie
34247454

Bijlagen
1

**Interdepartementaal
afgestemd**
BZK, BuZA, EZK

Intern OCW afgestemd
IB, WJZ

nota

BNC-fiche EU Media Freedom Act

Aanleiding

Op 16 september heeft de Europese Commissie (EC) gepubliceerd:

- een voorstel voor een EU Media Freedom Act (EMFA);
- een aanbeveling aan mediabedrijven en lidstaten over waarborgen voor redactionele en transparantie van eigendom.

Met de Tweede Kamer is afgesproken dat het kabinetsstandpunt ten aanzien van alle Commissievoorstellen binnen 6 weken met de Kamer gedeeld wordt. Dat gebeurt in de vorm van een BNC-fiche, met vaste onderdelen.

OCW heeft een BNC-fiche over de EFMA opgesteld. Dit fiche zal woensdag 12 oktober worden besproken in het BNC-overleg en dinsdag 18 oktober in de CoCo. Voorafgaand aan de CoCo ontvangen wij graag uw akkoord op de ambtelijke lijn vanuit OCW.

Geadviseerd besluit

➔ MenC adviseert u om in te stemmen met het BNC-fiche.

Indien u akkoord gaat zal het fiche na bespreking en akkoord in de BNC en CoCo worden geagendeerd in de MR van 21 oktober. Daarna zal het worden verzonden aan de TK.

Kernpunten

In het fiche wordt eerst de achtergrond en inhoud van het voorstel samengevat.

- De hoofdmoot van het voorstel is de versterking van de huidige samenwerking tussen nationale mediatoezichthouders (ERGA) tot een EU Board for Media Services.
- Het voorstel bevat artikelen over rechten van consumenten, rechten van mediaorganisaties (waaronder verplichting van lidstaten om hun mediavrijheid te respecteren) en verplichtingen voor mediaorganisaties (het hebben van waarborgen van redactionele onafhankelijkheid en transparantie van eigendom).
- Lidstaten worden geacht om (buiten mededingingsregels) regels te hebben voor toetsing van marktconcentraties die een impact hebben op pluralisme of redactionele onafhankelijkheid.

Datum
11 oktober 2022

Hierna wordt de voorgestelde Nederlandse positie beschreven.

- De reactie van het kabinet is op hoofdlijn positief. Er zijn wel nog vragen bij de impact en uitvoering.
- Het kabinet oordeelt positief over de gekozen grondslag, de subsidiariteit en de proportionaliteit van het voorstel. Het kabinet acht het voorstel niet strijdig met de Nederlandse Grondwet, zolang het voorstel of de uitvoering daarvan niet leidt tot een vorm van preventief toezicht, en niet als een impliciet vergunningensysteem functioneert.
- Het voorstel heeft volgens de EC geen consequenties voor de EU-begroting. Voor toezichtstaken is door de EC per lidstaat tussen €80K en €200.000 jaarlijks geraamd. Voor mediabedrijven is tussen €257 en €670 jaarlijks aan kosten geraamd.

Toelichting

Aard van het instrument

- De voorgestelde EU Media Freedom Act is een Europese verordening. Een verordening heeft rechtstreekse werking in alle EU-lidstaten.
- Het is daarom van belang dat de definitieve tekst zoveel mogelijk in lijn is met het Nederlandse beleid.
- De grondslag van het voorstel is artikel 114 VWEU:¹ harmonisatie van regelgeving in de Europese interne markt.

Planning en proces

BNC-fiche

- Het fiche is geschreven door M&C, in samenwerking met IB en WJZ en er is input ontvangen uit het veld.
- Het fiche is op 12 oktober besproken in het BNC-overleg.
- Na akkoord van de BNC zal het fiche doorgeleid worden naar de CoCo van 18 oktober a.s. om vervolgens besproken te worden in de MR van 21 oktober.
- Indien uit dit interdepartementale overleg nog beleidsrelevante wijzigingen voortkomen worden deze aan u voorgelegd voorafgaand aan de CoCo/MR.
- Na akkoord van de MR wordt het fiche aan de TK verzonden en zal het als onderhandelingskader dienen in de gesprekken over de EMFA in Europees verband.

EU-behandeling

- De tekst van de voorgestelde verordening wordt de komende maanden nog meerdere malen besproken tijdens de Raadswerkgroep AV/Media. Het Tsjechische voorzitterschap wil nog dit jaar komen tot een positie van de Raad, in de vorm van een Algemene Oriëntatie, op het voorstel voor de verordening.
- Het voorstel voor de verordening wordt gelijktijdig behandeld in het Europees Parlement. Wanneer zij ook hun positie hebben bepaald, zullen er zogenaamde trilogieën plaatsvinden tussen de Raad, de Commissie en het EP om tot een definitieve versie van de tekst te komen. Dit wetgevingsproces neemt meestal wel twee jaar in beslag.
- Wanneer de verordening wordt aangenomen, wordt deze gepubliceerd en zal 6 maanden een gefaseerde inwerkingtreding plaatsvinden.

¹ Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Over media op EU niveau

Media op EU niveau = eengemaakte markt beleid

- “Media” – d.w.z. de bevoegdheid om vanuit mediadoelstellingen (zoals bescherming minderjarigen, transparantie van reclame, pluralisme) regels te stellen aan mediaorganisaties of publieke omroepen te financieren is een bevoegdheid van lidstaten. Dit verandert niet door het voorstel.
- Mediadiensten zijn een “dienst” binnen de Europese Eengemaakte markt. Elke nationale toezichthouder houdt toezicht op de mediadiensten die in het eigen land gevestigd zijn. (land-van-oorsprong beginsel)
- Voor audiovisuele mediadiensten wordt op nationaal niveau gewerkt met een systeem van zendvergunningen die eenmaal uitgegeven in 1 lidstaat binnen de gehele Unie gebruikt kunnen worden. Voor grensoverschrijdende kwesties wordt samengewerkt tussen toezichthouders. De EC heeft geen eigen regulerende bevoegdheid of toezichthouders.
- Om het functioneren van de Europese markt voor mediadiensten te bevorderen wordt gewerkt met harmonisatie van nationale regels. Dit is een gedeelde bevoegdheid van de EC en lidstaten.
- De AVMSD ziet op audiovisuele media (TV, video-on-demand en videosharingplatforms). Geschreven pers valt niet onder de AVMSD. Dit vanwege grondrechtelijke bezwaren tegen het reguleren van de vrije pers. Voor radio is, afgezien van frequentieverdeling, nooit harmonisatie op EU niveau tot stand gekomen.

Overig relevant EU-beleid

- Media kan niet los gezien worden van internationalisering en platformisering. Daarom is op EU-niveau regelgeving opgesteld t.a.v. de verantwoordelijkheden van online platforms (Digital Service Act) en mededinging in de digitale markt (Digital Markets Act).
- De Europese Unie is gevestigd op waarden zoals respect voor menselijke waardigheid, vrijheid, democratie en rechtsstatelijkheid. Om lidstaten hierop aan te spraken bestaat het rechtsstaatmechanisme. In dit kader monitort de EC mediapluralisme binnen lidstaten.
- Het voorstel richt zich niet op de bescherming van de grondrechten van journalisten (en redacties) omdat deze rechten worden beschermd in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- Media heeft ook relaties met gezamenlijk buitenland en veiligheidsbeleid van de EU (media-sancties) en beleid inzake hybride dreigingen (tegengaan van online desinformatie).

Over het voorstel voor een EU Media Freedom Act

- De grondslag voor het voorstel is artikel 114 VWEU:² harmonisatie van regelgeving in de Europese interne markt.
- De hoofdmoot van het voorstel is de versterking van de huidige samenwerking tussen nationale mediatoezichthouders (ERGA) tot een EU Board for Media Services.
 - Deze krijgt bevoegdheid om over onderwerpen opinies af te geven;
 - om samenwerking tussen toezichthouders te organiseren; en
 - om nationale maatregelen te coördineren inzake mediadiensten van buiten de EU die een risico vormen voor veiligheid of defensie.
- In de Board zit per lidstaat 1 vertegenwoordiger van de nationale mediatoezichthouder. Elke lidstaat heeft 1 stem en de Board besluit met 2/3 meerderheid. De EC is waarnemend lid en levert het secretariaat.
- Enkele hoofdlijnen:
 - In de verordening zijn opgenomen:
 - rechten van consumenten (op pluriform en onafhankelijk geproduceerd aanbod van nieuws en actualiteiten),
 - rechten van mediaorganisaties (m.n. dat lidstaten redactionele onafhankelijkheid respecteren),
 - plichten van mediaorganisaties (waarborgen van redactionele onafhankelijkheid en transparantie van eigendom).
 - De verordening richt zich op 'media services' hiermee worden naast AV-diensten ook radio / audio podcasts en geschreven pers bedoeld. Deze worden niet onder de werking van de AVMSD gebracht.
 - Ten aanzien van de voorschriften voor nieuwsorganisaties (transparantie eigendom, waarborgen redactionele onafhankelijkheid) is geen bepaling over toezicht opgenomen in het voorstel.
 - De verordening bevat geen nieuwe sanctiebevoegdheden. Zo blijft de EC voor het aanspreken van lidstaten aangewezen op inbreukprocedures of het Rechtstaatmechanisme.
- Enkele specifieke onderwerpen:
 - Lidstaten worden geacht om (buiten mededingingsregels) regels te hebben voor toetsing van marktconcentraties die een impact hebben op pluralisme of redactionele onafhankelijkheid.

² Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

- Lidstaten moeten een autoriteit aanwijzen waar melding gemaakt kan worden van schending van redactionele onafhankelijkheid (gebruik van spyware wordt hier specifiek genoemd).
- De Board kan nationale actie coördineren tegen mediadiensten die een risico vormen voor publieke veiligheid of defensie.
- Aan overheidsorganen (>€1M inwoners) en staatsdeelnemingen wordt transparantie van bestedingen aan advertenties opgelegd.
- Zeer grote online platforms moeten een meldpunt inrichten voor nieuwsorganisaties en hun content niet ongemotiveerd of zonder waarschuwing van hun platform verwijderen.
- Gebruikers krijgen recht om zelf instellingen te bepalen op apparaten en interfaces die toegang geven tot AV-media-aanbod.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

-